І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 67. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го КВІТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 9, 1965 No. 67. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 8 квітня 1965 року

В АМЕРИЦІ

КОМУНІКАЦІЙНИЙ САТЕЛІТ „РАННІЙ ПТАХ" ЗДАВ ПЕРШІ ТЕСТИ 7-го КВІТНЯ на дуже добре. Він є першим сателітом, що працюватиме за гроші Комунікаційної Сателітньої Корпорації. Його випустили 6-го квітня ввечері, а 7-го квітня з наземної стації в Андовері, Мейн, передали до нього телевізійні сиґнали, коли він був на висоті 22,680 миль понад Південною Америкою. „Ранній птах" прийняв сиґнали із Землі, підсилив їх та передав назад до тієї самої наземної стації. Представник Комунікаційної Сателітньої Корпорації Зіґфрід Г. Рейбер сказав, що ця передача була дуже добра. Це значить, що „Ранній птах" зможе пересилати телефонічні розмови між Північною Америкою й Европою. Ця Корпорація в скороченні називається „Комсат".

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПОЧАЛА ДЕБАТИ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРО ШПИТАЛЬНУ ОПІКУ 7-го квітня тим, що републіканський конґресмен Джан В. Бирнс із Висконсину закинув голові Палатної Комісії Способів і Засобів конґресменові-демократові з Аркенсо Вілбурові Д. Міллсові наглу зміну становища в справі медичної опіки в рамах соціяльного забезпечення. Бирнс пригадав Міллсові, що він в попередніх роках був проти того, щоб медична опіка над старшими була при соціяльному забезпеченні, бо це могло б спричинити те, що це забезпечення не мало б фондів на виплату старечих пенсій. Міллс відповів, що він змінив своє становище, бо фонд медичної опіки буде вповні відокремлений від фонду старечих пенсій, тому пенсії не будуть загрожені.

НОВИЙ СЕКРЕТАР СКАРБУ ГЕНРІ Г. ФАВЛЕР ПРО ВТЕЧУ ДОЛЯРА ЗА КОРДОН. Він сказав на зборах Реклямові Ради, що не передбачає нової фінансової політики в тій цілі, щоб зліквідувати дефіцит в платничому балянсі з закордонними країнами. Фавлер говорив про те, що сам заклик президента Джансона до американських промисловців і бизнесменів не можна вважати за тривкий розв'язок цієї проблеми. Новий секретар скарбу твердив, що не допоможе в цій ділянці урядова заборона вивозити чи висилати доляри поза межі ЗДА. Фавлер вірить, що американці послухають Президента, але крім того треба ще змагати до того, щоб наша економіка могла конкурувати з закордоном, і щоб доляри добровільно плили до ЗДА із закордону.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ВАҐНЕР ОГОЛОСИВ ТИЖДЕНЬ СВІТОВОЇ ВИСТАВКИ у зв'язку з відкриттям її другого сезону, який почнеться 21-го квітня. Цей тижневий фестиваль Світової Виставки триватиме від 18-го до 25-го квітня і під час нього відбудуться відповідні телевізійні й радіові програми, прийняття, паради та інші імпрези. Посадник Ваґнер в окремій проклямації закликає мешканців Ню Йорку вповні підтримати таку величаву і рідкісну імпрезу, якою є Світова Виставка, що почалася 1964-го року і має закінчитися в жовтні цього року. Ваґнер сподівається, що Світова Виставка в цьому році буде ще цікавіша, як в минулому році.

ВИВЧАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ БІЛЬШОЇ РОЛІ СТЕЙТІВ У ВИРІШУВАННІ ФЕДЕРАЛЬНИХ СПРАВ, як про це повідомив колишній губернатор Північної Каролайни Террі Сенфорд. Він сказав, що Фордова Фундація призначила на цю ціль $215,000, а Фундація Карнеґі $65,000. Сенфорд буде займатися адвокатурою в місті Ролі, Північна Каролайна, і одночасно очолюватиме студійну групу, що вивчатиме справу більшої ролі стейтів при вирішуванні деяких проблем, головним чином освіти, яка щораз більше коштів вимагає від стейтових леґіслятур. Студійна група працюватиме при Дю університеті в Дюремі, Північна Каролайна.Співпрацюватимуть Принстонський університете і університет Північної Каролайни.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЯВИВ У ПРОМОВІ В УНІВЕРСИТЕТІ ДЖАНА ГОПКІНСА, ЩО ЗДА КОЖНОЇ ХВИЛІ МОЖУТЬ ПОЧАТИ ДИПЛОМАТИЧНІ ПЕРЕГОВОРИ, щоб закінчити війну у В'єтнамі. Але Президент заявив, що Південний В'єтнам мусить бути незалежною країною. Він може бути невтральною державою, без жадних союзів з якими-небудь бльоками держав, і в Південному В'єтнамі не мали б бути жадні військові бази чужих держав. Президент обіцяв, що він проситиме Конґрес ЗДА, щоб схвалив один більйон долярів на американські інвестиції в Південно-Східній Азії, до якої міг би бути включений і Північний В'єтнам. Демократи хвалять промову Президента, а представник републіканців сенатор Діркcен сказав, що Джансон хоче купити мир за більйон долярів.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ПОГОДИВСЯ НА ТЕ, ЩОБ СССР МІГ ПЕРЕВОЗИТИ ЗБРОЮ через китайську територію до Північного В'єтнаму. Досі китайські комуністи робили труднощі Москві, яка зброєю допомагає Північному В'єтнамові. 7-го квітня представник совєтського уряду в Москві заявив, що справу перевозу совєтської зброї через комуністичний Китай задовільно полагоджено. Офіційної заяви збоку комуністичного Китаю в цій справі немає. Президент СССР Анастас Мікоян заявив пакістанським журналістам, що першою вимогою, є те, щоб „американці забрали свої війська з Південного В'єтнаму та припинили вбивати невинних людей".

ЗДА, БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ СПОДІВАЮТЬСЯ, що шиканування східньо-німецькими комуністами автомобільного руху, що пливе з Заходу до Західнього Берліну, скінчиться в найближчу неділю, коли скінчиться так званий парляментарний тиждень у Західньому Берліні. Совєти заповіли були, що між 5 і 11 ц. м. відбудуться на захід Берліну військові маневри, які теж перешкоджають комунікації з Берліном. Західні керівні кола не вірять, що Москва хоче нової проби сил довкола справи Берліну і тому не трактують дуже поважно отих комунікаційних шикан.

ІНДІЙСЬКИЙ УРЯД ЗАЯВИВ, що з днем 30 квітня ц. р. уневажнить пашпорт, виданий колишньому прем'єрові Кашміру шейхові Мохаммедові Абдуллахові, який кілька років перебував в індійській в'язниці за те, що він проповідував потребу плебісциту в Кашмірі, а звільнений — старався з'єднати Кашмірові приятелів у світі. Він їздив до Єгипту, Британії, Франції, Альжиру і Савді Арабії та прийняв від Чу Ен-лая запрошення приїхати до Пейпінґу. Його посередництво між Індією і Пакістаном щодо Кашміру було без успіху.

ЛІДЕР КОМУНІСТІВ У ЛЯОСІ ЗАПРОПОНУВАВ проведення нових переговорів поміж комуністами, правими прозахідніми ляосцями і невтралістами задля замирення. Князь Суфанувонґ, голова комуністичної партії Патет Ляо, написав у цій справі листа своєму двоюрідному братові, невтральному прем'єрові Суванні Фумі. Женевська конференція про Ляос з 1962 року встановила там невтральний коаліційний Уряд, але комуністи зірвали його, відмовившись розв'язати свою армію, і повели дальшу війну.

НАЩАДОК УКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ З-ПІД ЧОРТКОВА ЗДІЙСНЮЄ ФАНТАСТИЧНУ ПРОГРАМУ КОСМІЧНОГО ПОРОЗУМІННЯ

„Вашинґтон, 6-го квітня. Сьогодні вночі випущенням з Кейп Кеннеді комунікаційного сателіта „Ранній Птах" відкрито новий розділ в космічній добі. Він став першим у світі комерційним сателітом. Якщо він продовжуватиме свій 40-годинний лет в орбіту на віддаль 22,300 миль понад Атлантиком на рівнику і діятиме успішно, він стане першим зав'язком у ґльобальній електронічній сітці, яка, згідно з передбаченням, має змінити економічний, соціяльний і політичний стан речей . . ." — так починається повідомлення про випуск „Раннього Птаха", подане в „Ню Йорк Таймсі" з 7-го квітня ц. р. Над цим повідомленням, як і над багатьма іншими такої чи подібної важливости, можна б — як кажуть — перейти до порядку дня. Проте, маємо ще спеціяльну причину, щоб над цією історичною подією зупинитись, віддати їй окрему увагу. Справа бо в тому, що цю програму, яка „відкриває новий розділ в космічній добі", яка „має змінити економічний, соціяльний і політичний порядок речей", очолює і здійснює нащадок українських еміґрантів з-під Чорткова . . .

Фантастична доба

За щоденним нашим життям, з його радощами і смутком, з працею і відпочинком, турботами і надіями, мало хто з нас, звичайних громадян, здає собі вповні справу з тієї неймовірної, справді фантастичної доби, в якій живемо. Коли під кінець другої світової війни, 6-го серпня 1945-го року, американські літаки скинули на японське місто Гірошіму першу атомову бомбу, „Ню Йорк Таймс" у своєму редакційному коментарі твердив, що впродовж тієї одної ночі людство пережило 1.000 років у розвитку не тільки технології, але й „порядку речей". Дальший розвиток потверджує цю тезу, здійснюючи стомилевими кроками найсміливіші фантазії людини, винісши її у космічні простори, в яких немає ні краю ,ні кінця.

До цієї фантастичної доби та її неймовірних досягнень належить між першими й програма космічного порозуміння, яку тепер пригадує й актуалізує випуск „Раннього Птаха". Як згадано, ми маємо окрему причину, щоб цією справою цікавитись ближче, бо на чолі цього фантастичного розвитку стоїть народжений у Канаді нащадок українських еміґрантів з-під Чорткова, колишній заступник секретаря авіяції З'єднаних Держав Америки, тепер президент новоствореної Корпорації Сателітного Порозуміння (Комюнікейшн Сателайт Корпорейшн) і, без сумніву, найкращий знавець цієї справи, д-р Йосиф Харик.

Очевидно, що з думкою про свій рід д-р Харик прийняв пропозицію головного предсідника Українського Народного Союзу п. Йосипа Лисогора і погодився дати спеціяльне інтерв'ю для читачів „Свободи" прийнявши підписаного та редактора англомовного „Українського Тижневика" п. Зенона Снилика на майже двогодинній авдієнції в своєму новоўлаштованому у Вашинґтоні бюрі в четвер 5-го листопада мин. 1964-го року, саме в той час, коли там відбувалася чергова конференція в справі міжнародної системи сателітного порозуміння та плянувався здійснений два дні тому випуск „Раннього Птаха".

Людина, що здійснює найсміливіші фантазії

Ім'я д-ра Йосифа Харика належить сьогодні, на 44-му році його життя, до найвидатніших імен не тільки в його „прибраній батьківщині" Америці та в Канаді, країні його народження, але й в світі. Воно насамперед прославилося в наукових колах, а на найширшу американську і міжнародну арену вийшло, зокрема, на початку цього десятиріччя, як 18-го січня 1960 року тодішній президент ЗДА Двайт Д. Айзенгавер найменував тоді ще тільки 39-літнього д-ра Йосифа Харика на відповідальний пост підсекретаря авіяції, до якої його заанґажовано попереднього року як головного науковця. І сьогодні в бюрі д-ра Харика на першому й почесному місці стоїть прапор підсекретаря авіяції, що вже назавжди став його власністю.

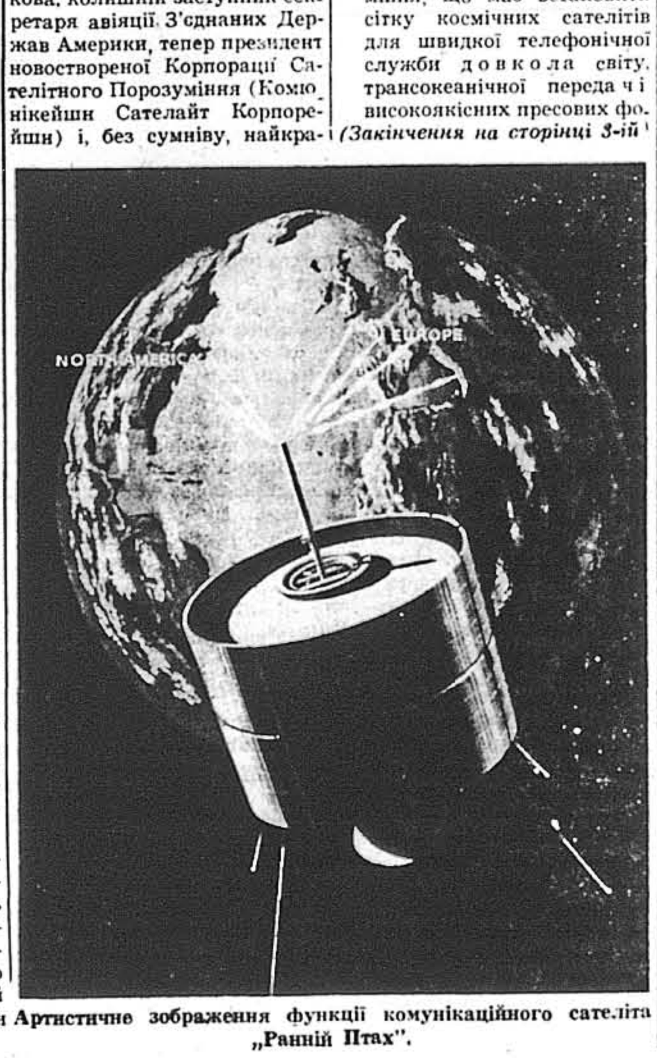
Кар'єра д-ра Йосифа Харика розвивалася — можна б сказати — по лінії його головного знання й заінтересування — гону вперед, що має в англійській мові окреслення: propulsion. Яскраво з'ясувала це аґенція „Канедієн Пресс" у своїй кореспонденції з Вашинґтону 27-го лютого 1963 року, —яку цитуємо:

„Вашинґтон, 27-го лютого 1963. Президент Кеннеді вибрав колишнього канадійця для праці, яка може допомогти внести більше просвіти в найтемніші місця світу та ліпші образи до вашої хати. З платнею $100,000 річно, д-р Йосиф В. Харик, підсекретар авіяції ЗДА, стане президентом новонародженої Корпорації Сателітного Порозуміння, що має встановити сітку космічних сателітів для швидкої телефонічної служби довкола світу, трансокеанічної передачі висоякісних пресових фо-

(Закінчення на сторінці 3-ій)

Д-р Йосиф Харик, президент Корпорації Сателітного Порозуміння, біля моделі тількищо випущеного „Раннього Птаха".

Артистичне зображення функції комунікаційного сателіта „Ранній Птах".

ПРЕЗ. ДЖАНСОН ПРОПОНУЄ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ У В'ЄТНАМІ

Вашинґтон. — У своїй промові, виголошеній в середу 7 квітня ц. р. в університеті ім. Джана Гопкінса в Балтіморі, президент Джансон виступив зі пропозицією започаткування негайних необмежених умовами дипломатичних переговорів в справі закінчення війни у В'єтнамі. Згідно із заявою Президента, ЗДА готові говорити щодо цього і з Північним В'єтнамом і з комуністичним Китаєм. Висуваючи таку пропозицію, ЗДА стоять на становищі, що незалежність Південного В'єтнаму мусить бути заґарантована і що Південний В'єтнам, як невтральна держава, без будьяких військових союзів і баз мусить мати змогу рішати сам про своє життя і про взаємини з іншими державами. Водночас із цією пропозицією президент Джансон заявив, що він звернеться до Конґресу ЗДА з проханням апробувати широку програму економічної допомоги для країн Південно - Східньої Азії й асиґнувати на ту ціль один більйон долярів. В ніякому випадку, як заявив президент Джансон, ЗДА не підуть на будь-які переговори з В'єтконґом, значить південнов'єтнамськими комуністами, які є чужим знаряддям на терені Південного В'єтнаму. Започатковані американськими збройними силами два місяці тому налети на Північний В'єтнам мали на меті переконати провідників північнов'єтнамського комуністичного режиму, що ЗДА не уступлять під ніякою пресією і матимуть досить терпеливости й рішучости, щоб продовжувати війну аж до розумного вирішення дальшої долі Південного В'єтнаму.

Щодо переговорів в справі закінчення теперішньої війни, то вони можливі — на думку Президента — або з безпосередньо заінтересованими державами, значить Північним В'єтнамом і комуністичним Китаєм, або з більшою групою держав, або ж і шляхом підтвердження давніших договорів чи скріплення їх новими домовленнями. Висловлюючи свої суґестії про можливість мирного закінчення воєнних дій у Південному В'єтнамі, президент Джансон висловив надію, що мир може заіснувати дуже скоро, але й тоді треба буде багато терпеливости і зусиль, щоб овочі миру і незалежність Південного В'єтнаму забезпечити. Стверджуючи, що досі уже яких чотириста американців віддали своє життя в боротьбі за свободу Південного В'єтнаму, президент Джансон заявив, що американці боролися і будуть боротися за те, щоб у світі, в якому вони живуть, кожна країна могла сама вирішувати свою долю. В дипломатичних колах коментують промову президента Джансона, як готовість ЗДА замінити Женевський договір з 1954 року, у висліді якого закінчено війну в Індокитаї, новим більш тривалим договором.

Парлямент Західньої Німеччини започаткував свою сесію в Берліні під гуркотом совєтських джетів

Берлін. — Парлямент Західньої Німеччини відбув 7-го квітня першу 4-годинну сесію в Західньому Берліні, хоч совєтські джетові літаки весь час низько, на висоті 300 стіп, кружляли над містом і над будинком, в якому відбувалися наради парляменту вільної Німеччини. Комуністична влада Східньої Німеччини знову бльокувала кілька годин доїзд до Західнього Берліну. В місті тряслися вікна від летів совєтських джетів і німецькі парляментаристи вийшли були з залі нарад та приглядалися совєтській демонстрації. У Вашинґтоні назвали поведінку совєтів „провокацією", яка є небезпечною грою. Американський уряд передав на руки совєтського амбасадора у Вашинґтоні Анатолія Добриніна рішучий протест проти припинювання свобідного доїзду до Берліну і проти совєтських „джетових" демонстрацій над Західнім Берліном.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ

Сідней, Австралія. — З початком цього року тут появилося четверте число видаваного англійською мовою міжнародного квартальника „Ню Дайджест-Інтернешенел". В журналі, що в ньому співпрацюють також й українці, цікава розвідка сенатора Г. Геннена про совєтський парлямент і російські колонії, Б. Боріна — про диктатуру пролетаріяту, Ф. Генсена — Москва, Монголія, Пекін.

Для українців цікава розвідка Л. Бродського про українське життя, який недавно залишив Україну, та багато інших авторів, які насвітлюють взаємини між Москвою і Заходом. Крім розвідки Л. Бродського є допис про діяльність І. Багряного. А Жуківський пише про хорватську організацію та її працю в Австралії.

ВИСТАВКА МАЛЯРСЬКИХ ПРАЦЬ ВАСИЛЯ ПАНЧАКА

Ню Йорк. — В суботу 17 квітня ц. р. о год. 4-ій по пол. відбудеться тут у Ґалеріях Пстрантоніо при 26 Іст 84-ій вулиці (між 5-ою Евню і Медисон Евню) виставка малярських праць відомого американсько-українського маляра Василя Панчака. Виставка охоплюватиме двадцять і дев'ять нових здебільша картин В. Панчака і триватиме до 30 квітня ц. р. Заходом цієї ж ґалерії виставка буде повторена влітку ц. р. у Вестгемптон Біч, Лонг Айленд, Ню Йорк, і восени 1965 р. в Савтгемптон, Л. Ай., Н. Й. та в Університеті Лясаль у Філядельфії, Па.

РОМАН РУДНИЦЬКИЙ ВИСТУПИТЬ З СИМФОНІЧНОЮ ОРКЕСТРОЮ В ДІТРОЙТІ

Молодий американсько-український піяніст, Роман Рудницький дістав запрошення від Дітройтської Симфонічної Оркестри виступити, як соліст з цією оркестрою, в симфонічному концерті на започаткування літнього сезону оркестри, у вівторок, 8-го червня ц. р. В другій половині червня ц. р., Роман Рудницький від'їжджає до Европи, де він виступить з концертом 21-го червня в Позітано, коло Неаполю. Перед від'їздом матиме ще концерт в Балтиморі, 25-го квітня, в Шрайвер Гол, запрошений туди втретє університетом Джонс Гопкінс, та в травні в Томс Ривері, Н. Дж. і Філядельфії.

НА ГОЛОВУ ІНСТИТУТУ „ПРОСВІТА" У ВІННІПЕҐУ ОБРАНО ІВАНА ШИМКОВА

Вінніпеґ. — В неділю 28 березня відбулися тут річні збори Українсько-Канадійського Інституту „Просвіта", на яких головою обрано Івана Шимкова, довголітнього головного секретаря цього Товариства.

Зборами проводив Іван Іванчук, віце-президент Президії КУК, а секретарювали Михайло Баняс та І. Шимків. Крім того до Управи обрано, на трирічний період: Т. Химка, С. Шекмара, І. Паркасевича, Михайла Білика і І. Глишка.

В ОТТАВІ ВІДБУДЕТЬСЯ ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР МИКОЛИ ПОНЕДІЛКА

Оттава. — Заходом Філії Українського Національного Об'єднання в Оттаві, відбудеться у суботу 10 квітня ц. р. Літературний вечір відомого українського еміґраційного письменника й гумориста Миколи Понеділка, автора „Соборного Борщу". Почнеться вечір о год. 8-ій веч. в залі Української Православної Громади при 1000 Байрона вул.

„РИСИ З ІСТОРІЇ ЖІНОЧОГО РУХУ"

„Риси з історії жіночого руху (теорія і практика)" — будуть темою доповіді, яку виголосить Олександра Животко на ширших сходинах 64-го Відділу Союзу Українок Америки в Ню Йорку, в Українському Народному Домі (кімната ч. 31) в найближчу суботу, 10-го квітня, о год. 6:30 ввечері. Вступ вільний для членів і гостей.

ДОПОВІДЬ Д-РА О. ДОМБРОВСЬКОГО З ІСТОРІЇ АНТИЧНОЇ УКРАЇНИ

Ню Йорк. — Заходом Секції Античної Історії УВАН у ЗДА відбудеться в неділю 11 квітня ц. р. о год. 4-ій по пол. в залі Академії доповідь д-ра Олександра Домбровського на тему „До антропогеографії й геополітики античної України."

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

З КИЄВА — НА ЦІЛИННІ ЗЕМЛІ

У рубриці „Хороші вісті" газета „Молодь України" подає лист студента мовно-літературного факультету Київського інституту В. Чухліба, який пише, що 50 студентів просять зачислити їх до „цілинного загону".

Що й казати: „хороші" вісті для української молоді їхати за тридев'ять земель!

ЯКЕ ЩАСТЯ!

Молода жінка, — пише кореспондент „Робочої Газети" з 24 березня ц. р., — підійшла до вікна ощадної каси в Кривому Розі.

— Купила кілька квитків на щастя. І ось один, здається, виграв, — простягнула вона квиток.

Яке щастя! — закінчує кореспондент. — Молода жінка виграла автомобіль „Москвич".

НЕМА НОВИХ „ЖИЛЕТІВ" — ГОСТРИ СТАРІ!

Хто-хто, а чоловіки особливо відчувають, що таке нестача ножиків до гоління, — пише 23 березня ц. р. Я. Шапошник із Дрогобича в газописі „Рабочая Газета".

Який же вихід? Думав-думав робітник Дрогобицького „відділу добрих послуг" Уревич і прийшов до висновку, що треба продовжити вік лез.

Тож зробив точило, яким можна за годину нагострити триста старих, уживаних „жилетів".

ОФОРТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Науковці музею в місті Сумах знайшли офорт Тараса Шевченка „У шинку" з автографом геніяльного поета.

(„Радянська Культура" з 28 березня ц. р.).

ЗЕЛЕНІ ХУТРА І ШАПКИ, ЯК ВОРОНЯЧІ ГНІЗДА

Київ. Хрещатик. Перше, що впадає в око якісь дві брудно-зелені постаті: двоє гарненьких дівчат, невимовно спотворені одягом. Крім зелених хутер — кошлаті шапки, одна рожева, брудноватого відтінку, а друга — синя.

Купують ці хутра тому,що немає нічого кращого, — пише Н. Шевцова у „Радянській Культурі" з 28 березня ц. р.

ЧОЛОБИТНЯ МИКОЛИ БАЖАНА

Микола Бажан, одержуючи премію імени Тараса Шевченка, присуджену йому за поему „Політ крізь бурю" (про її вартість була стаття в „Свободі"), схвильовано сказав: „Я щиро вдячний комуністичній партії, в лавах якої перебуваю вже 24 роки" . . .

(„Радянська Культура" з 25 березня ц. р.).

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Польща й СССР

У Варшаві перебуває тепер делеґація СССР: перший секретар партії Леонід Брежнєв, прем'єр Алексєй Косиґін, міністер закордонних справ Андрей Громико і маршал Ніколай Крилов прибули туди на святкування 20-річчя „договору про союз і приязнь" з 21 квітня 1945 року та для підписання нового такого договору. Ясно, що це комедія нібито добровільного союзу між нібито рівними державними партнерами, коли насправді Польща знаходиться під диктатом Москви.

Географічне положення між двома імперіями — німецькою і російською — поставило Польщу від початку її відродження перед дуже трудною дилемою: з ким і проти кого, бож обидві ці імперії доказали були свою „любов" до Польщі — розподілом її між собою. Юзеф Пілсудський мав якийсь час правильну концепцію, як єдиний вихід з тієї трудної ситуації: розбиття російської імперії на національні держави і союз Польщі з Україною. Ця концепція тривала дуже коротко і скінчилась 1921 року Ризьким договором, що був повторенням ганебного Андрусівського договору з 1667 року: поділом України — европейського Сходу — між Польщею й Росією. Друга світова війна виявила всю злочинну короткозорість такої політики. Росія і Німеччина знову з'єдналися на погубу Польщі. Коли до того ж двічі зрадили її західні союзники — під час тритижневого походу німців і через визнання наставленого Москвою так званого люблинського уряду — настав новий трагічний період історії Польщі.

Після страхіть німецької окупації, знищення війною та першого періоду панування сталіністів — прихід Владислава Ґомулки до влади був немов „відлигою". Якийсь час Ґомулка був наче національним героєм: він ніби боронив інтереси Польщі проти совєтської експлуатації і водночас мав довір'я Москви, необхідне в примусовій ситуації, коли на сході і заході стоять совєтські дивізії. Однак комуністично-поліційна система довела ступнево до того, що нині між партійною клікою, що стоїть при владі у Польщі, і народом така сама прірва, як між вислужниками Москви у Києві й українським народом. На превеликий жаль, серед польської еміґрації все ще є гурти й одиниці, які думають анахронічними максималістичними категоріями і мріють про великодержавницьку Польщу коштом України, Литви й Польщі, забуваючи науку історії.

Пласт у поході

Український Пласт у ЗДА, оформлений правно в Організацію Української Молоді „Пласт", відбуває в днях 10 й 11 цього місяця у Рочестері, Нюйоркського стейту, свій Сьомий Крайовий Пластовий З'їзд.

Пласт у ЗДА є однією з найбільш чисельних і найкраще зорганізованих молодечих організацій, з виробленими кадрами пластових провідників і виховників. Засяг виховно-організаційної праці Пласту широкий, і про нього говорить вичерпно 160-сторінкове звідомлення Крайової Пластової Старшини ЗДА з діяльности за 1963-64 роки, надруковане кілька тижнів тому і розіслане пластовим провідникам і пресі.

Найважливішим не тільки для Пласту, але й для всієї української спільноти висновком цього звідомлення є цифрові дані про дальший безупинний ріст і розвиток цієї заслуженої організації молоді. Від 1951 року, коли відбувся перший з'їзд Пласту у ЗДА і коли пластова організація охоплювала 1 617 пластунів та пластунок, переселених із різних країн світу, сьогодні в пластових рядах марширує вже 3 884 пластового братства, і число їх збільшується з кожним роком. Відрадним явищем у цій загальній кількості пластунів є те, що найбільшу групу в ній творить молодь дитячого і юнацького віку — новаки і юнаки, як і той факт, що залишаються при Пласті і працюють для нього по виховній і організаційній лінії сотки тих, які вийшли із юнацького віку, значить, старших пластунів і пластових сеньйорів.

Особливо важливою є виховна робота Пласту, що відбувається не тільки протягом цілого шкільного року по пластових гуртках, куренях і станицях, але також під час щорічних вакацій по пластових таборах. Із звідомлення Пластової Старшини громадянство довідується з задоволенням, що в самому тільки 1963 році відбулося на терені ЗДА двадцять вісім обласних, станичних, вишкільних і спеціялізаційних таборів, які охопили 1 636 осіб з-поміж пластової молоді. В 1964 році таких таборів було влітку двадцять шість і зимою ще три, разом двадцять дев'ять, між ними й такі спеціяльні, як курс-табір для вишколу юнацьких булав „Лісова школа", вишкільний курс провідників морського пластування і перший летунський вишкільний курс-табір. За неповними покищо даними всі ці табори 1964 року охопили понад 1 500 хлопців і дівчат.

Ці дані й числа говорять самі за себе. Вони підкреслюють ту велику ролю й завдання, що їх виконує Пласт, і вони ж закликають українську громаду в ЗДА до якнайширшої і всесторонньої підтримки для цієї базованої на ідеях скавтинґу організації, що ставить головними обов'язками своїм членам службу Богові, Батьківщині і ближнім.

К. Крупський

КОНЕЧНЕ ЗБЛИЖЕННЯ І НАШИХ ЦЕРКОВ

Ні один твір, написаний у нашому столітті, не має для людства такого універсального значення, як енцикліка Папи Римського Івана XXIII — „Пацем ін Терріс". Цю енцикліку прийняв не тільки католицький світ, — над нею глибоко призадумується увесь світ без огляду на континент, расу і віровизнання.

У журналі „Лайф" з 5-го березня ц. р., в статті під назвою згаданої енцикліки, читаємо про зібрання загально відомих державних мужів, політиків і науковців, що його скликав президент Центру для Студій Демократичних Інституцій, Роберт Гачісон. На вступі тієї статті сказано:

„Незвичайне зібрання тих, що рухають і трясуть світом, відбулося в Ню Йорку в цілі змагатися з хитким предметом: розв'язкою сталої людської проблеми — війни. Зібрання запозичило назву своєї праці від великої енцикліки Папи Івана XXIII, з великоднього тижня, 1963 року — „Пацем ін Терріс". Ця енцикліка влила новий, динамічний, католицький погляд на тузінь критичних справ — роззброєння, нюклеарної зброї, Об'єднаних Націй, співіснування, расової рівности, людських прав і свободи. Учасники нюйоркського зібрання старалися знайти секулярні дороги для здійснення візії Папи Івана".

Взятий на плівку зміст промов, виголошених на тому зібранні, надавано через 90 телевізійних і 125 радіових станцій. Серед його учасників були такі особистості, як Арнольд Тойнбі та лорд Карадон (Англія), Поль Генрі Спаак (Бельгія), Джордж Кеннан і Пол Тілліч (ЗДА), Пієтро Нені (Італія), д-р Кензо Таканаяґі (Японія), Роберт Бурон (Франція) та багато інших. Були також представники СССР та інших комуністичних країн.

Очевидно, навіть серед представників некомуністичних країн не бракувало прихильників соціялізму, бо на це вказують самі їх імена. Та не про це нам йдеться. Ми хочемо вказати на ствердження, зроблене в кінці статті „Лайфу", а саме, що „зібрання пройшло в дусі, що його Папа Іван XXIII поширив у католицькому світі, і цей дух далі поширюється через інші Церкви".

Коли Папа Пій XII помер, здавалось, що наслідникові годі буде не тільки перерости, але й дорівняти його інтелектові. Однак, нині бачимо, що в скромній особі Папи Івана XXIII криється велич генія, який відкрив нову еру в християнському світогляді і цим здобув пошану серед нехристиянських народів. Зміни в Католицькій Церкві, а також універсальні ідеї Папи Івана XXIII прийнялися в усьому християнському світі так скоро, що, здається, ми не мали часу збагнути його духову велич.

Багато людей ще не здають собі справи з того, що ідеї цього добродушного Папи мають епохальне значення. Їх глибоко гуманний і практичний зміст є єдиним рятунком людства, яке переживає духову кризу. Ми добре знаємо ненависть атеїстичної Москви до Риму. Вінстон Черчілл у своїй книжці „Буря зближається", згадує, як то в 1935 році Сталін іронічно запитував французького прем'єр-міністра Ляваля: „А скільки дивізій має Папа?" Нехай тепер представники Москви та московські прихвосні-пацифісти лицемірять на різних міжнародних зібраннях — їхнє лицемірство є тільки капітуляцією перед ідеєю Папи Івана XXIII. Москва бачить, що дивізії Ватикану розкидані по цілому світу, і всі разом вони чисельніші та сильніші від дивізій Москви. Від духового занепаду не збереже людства ніякий „ізм". На наших очах виріс і скрутив собі голову націонал - соціялізм, і якщо комунізм пережив свого побратима, то кінець - кінцем його доля буде така ж сама.

Ідею Папи Івана XXIII, на якій можна будувати мир для людства, ідею волі для людини і народів поширюють сотні мільйонів християн. Варто приглянутись, як до тієї ідеї ставляться християни в Америці. У відомому католицькому часописі „Реджистер" вже понад рік появляються статті лютеранського теолога, проф. Ярослава Пелікана. У редакційній примітці до кожної його статті сказано, що це робиться згідно з директивами Папи Івана XXIII, який сказав: „щоб важити опінію інших з належною ввічливістю".

В останньому числі названого часопису поруч статті проф. Пелікана вміщено статтю д-ра Роберта МекАфі Бравна, протестантського теолога, професора Стенфордського університету, який описує мотиви, що спонукали його в ролі спостерігача взяти участь у Соборі.

Ми є свідками зближення американських католиків з жидами. Жидівські рабіни промовляють на семінарах студентів католицьких коледжів. Перед Папою Іваном XXIII ці речі були неможливі, однак, бачимо, якими будуючими вони є тепер. Через це Католицька Церква на наших очах здобуває престиж у цілому світі. І в цьому лежить причина того, що біля людей доброї волі також різні пацифісти з комуністами включно змушені проводити зібрання в дусі ідеї Папи Івана XXIII, а не в дусі Маркса чи Леніна.

На тлі згаданих фактів у багатьох українців зроджується питання: як же стоїть справа з зближенням Українських Церков. Чому Українська Православна Церква не бере участи у Вселенському Соборі? Не думаємо, що відносини між нашими Церквами аж такі добрі, що кращі вже непотрібні.

Недавно довелося мені почути від православного українця заввагу, яку висловив він наче з вдоволенням, а саме, що Української Католицької Церкви в Україні й так не існує. Алеж в Україні не існує також і Української Православної Церкви. Погляньте до Української Радянської Енциклопедії під „Православ'я": на жаль, Української Православної Церкви там не знайдете.

Отже не забуваймо того, що Москва ніколи не визнавала українських Церков, а московське православ'я завжди було одним з основних засобів русифікації України. Від цієї політики Москва добровільно не відступить.

У пропаґандивному журналі „СССР", що його переназвано цього року на „Совєт Лайф", можна бачити репродукції російських ікон, але годі шукати там українських ікон. Коли американський турист в одному з ленінґрадських музеїв запитав, чому так дбайливо зберігається все, що царське, директор музею заявив: „Ми — російські патріоти і любимо все, що російське".

Ось уривок з листа, одержаного з України кілька тижнів тому: „Запитуєш, чи відправляється в нашій церкві. Вона заповнена фуражем для скоту. Нашу молодь відокремлено. Її тепер виховують по-культурному, в іншому дусі. Треба так танцювати, як грають".

Чи цей трагічний стан наших Церков не змушує нас спільно думати про їхню долю? Всякі наші поодинокі комбінації не відбудують українських Церков.

Тепер є ідеальна нагода для конечного зближення. Треба йти з ходом часу, а то знову залишимося на поталу ворогів. В сучасному світі за рік заходять такі зміни, на які колись потрібно було десятків, а то й соток років. Наші духові провідники спізнилися в часі Весни Народів. Тоді, коли інші народи здобували незалежність, у нас треба було починати від азбуки. Хтось скаже, що на сході Европи було інакше, як на Заході, і тому наше спізнення оправдане. Однак і еміґрація, яка живе на Заході, не додержує ходу у важливих подіях, а це знов колись помститься на нашому народі. І цим разом зіпхнути вини на ворогів не вдасться.

З'ЇЗД ХРИСТИЯНСЬКО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ УНІЇ

31-го березня закінчився з'їзд німецької Християнсько-Демократичної Унії в Дюссельдорфі. Ця партія має на чолі, як почесного голову, колишнього керманича уряду Німецької Федеративної Республіки Конрада Аденауера. До цієї партії належить також теперішній прем'єр Ергард.

Наближається день виборів — 13 вересня, — і кожна партія Німеччини готує свої сили, щоб здобути якнайбільше голосів. До 1961 року Християнсько - Демократична Унія (ХДУ) разом із своєю баварською посестрою — Християнсько - Соціяльною Унією (ХСУ) мала абсолютну більшість у парляменті. Але часи міняються, і нове покоління, яке виростає в Німеччині, хоче зміни в парляменті та в уряді.

Недобрим знаком на майбутність теперішньої більшости в парляменті були позаторішні вибори до крайових соймів: соціял - демократична партія мала великий прибуток голосів у тих провінціях, що перед тим, здавалося, були недоступними твердинями теперішніх урядових партій.

Тривога за долю партії ХДУ в недалеких виборах була помітна і в промовах на з'їзді в Дюссельдорфі. Зовсім так, як це часто повторюється в комуністичній пропаґанді, що оголошує „соціял-демократію за головного ворога", на з'їзді летіли стріли в бік німецької соціял - демократії. В один голос Аденауер, Ергард і молодий голова фракції ХДУ в парляменті Барцель твердили, що треба оборонити Німеччину проти „жадібних до влади апаратників" соціял - демократичної партії, ХДУ, казали промовці, є партією не тільки ліпшою, але й „модернішою" за соціял - демократів.

У маніфесті ХДУ, затвердженому з'їздом, дається обітницю німецьким виборцям значно підвищити рівень їх життя протягом найближчих 10 років: „Кожний громадянин має гідно жити і дожити до старости без турбот".

Проти соціял - демократів кинуто на з'їзді обвинувачення, мовляв, вони хочуть „загніздитися в добробуті, який ми створили". Колишній прем'єр Аденауер у своїй промові пішов ще далі, щоб знайти прихильність виборців. Він сказав, що, їдучи із свого міста Рендорфу до Дюссельдорфу, бачив силу - силенну авт і гарну автостраду: „І ця автострада, мої поважані пані й панове, також діло нашої партії".

На ці твердження відповідали соціял - демократичні промовці, що „господарське чудо" — відбудова Німеччини з воєнних руїн — не було ділом однієї партії, то була робота усього народу. Без здисциплінованої, зорганізованої в професійних спілках робітничої кляси, самі „капітани індустрії" не могли б здійснити відбудови німецького господарства.

На з'їзді ХДУ промовці намагалися затерти сліди спорів між провідниками партії щодо напряму дальшої закордонної політики Німеччини. Це спір між „ґоллістами" і „атлантійцями". Аденауер перед з'їздом часто критикував міністра закордонних справ Шредера, який безпеку для Німеччини вбачає в тісному союзі з ЗДА. Аденауер і його група вірять у „динамізм" політики де Голля. Про це сказав Шредер і на з'їзді ХДУ. Ергард потішив своїх співпартійців - „ґоллістів" звісткою, що де Ґолль погодився відбути в липні „конференцію на вершинах" шістьох держав, приналежних до Европейської Господарської Спілки.

Поза тим з'їзд ХДУ не справив великого враження в суспільстві. Тривога за майбутність була явною навіть у кличі - написі над президією з'їзду: „Идеться про долю Німеччини". Мовляв, коли ХДУ не виграє виборів, то Німеччина буде в небезпеці . . .

П. А.

● **Театр комедії у Букарешті,** столиці Румунії став центром руху румунських письменників, що домагаються більшої свободи. Виставляють там п'єси Евгена Іонеску, який ще недавно був на чорній комуністичній листі.

● **Фестиваль культури відбудеться у Відні** від 22 травня до 20 червня ц. р. Крім репрезентаційних театральних і концертових імпрез в Бурґтеатрі, Державній опері та Концертгавзі, запрошено американську Симфонічну оркестру з Клівленду, Британську Симфонію з Лондону, московський Большой театр, французького піяніста Роберта Касадезуса, фінського скрипаля Єгуді Менухіна й багато інших найбільших міжнародних мистців.

Леся Лисак

КИТИЧКА ФІЯЛОК

Крізь вікно будинку, де я працюю, дивилась я на рухливу вулицю великого промислового міста. Густо просувалися ряди авт, а на хідниках спішили в різні сторони прохожі. Згори яскраве квітневе сонце кидало на сірість цементу жмути золотого блиску. Все виглядало так, як звичайно, так, як уже багато років виглядає ця головна вулиця типового американського міста, коли знечев'я, так прямо знікуди прийшла думка: „У нас колись в цій порі продавали на вулицях фіялки".

„У нас" — це могло бути у Львові, Станиславові, Перемишлі, Тернополі — в моєму випадку ця рефлексія утотожнювалася з „Валами" в Золочеві . . . Там, коли я бігла ранком до гімназії — точніше першої гімназійної, — можна було купити китичку перших фіялок. За десять грошів . . . велику, отулену темнавим круглим листям китичку дуже фіолетових, дуже пахучих фіялок . . . І від цього властиво починалася тоді весна . . . І купували, зрештою, всі — учні вищих кляс для своїх „симпатій" на доказ любови, пані з модними зачісками — до весняних костюмів, панове — до бутоньєрок, бюрові панночки — для своїх „шефів", господині, щоб поставити в кімнаті на столі . . . Словом, хто не купував фіялок?

Про фіялки співалося в модних тоді танґах й пісеньках, про фіялки писалося вірші — без них якось не можна було уявити весни . . . Того, чого не можна було сказати словами — казали жмутком дрібненьких, тендітних, а проте таких запашних і чарівних весняних квіток, які пахли першим подихом весни і ніжними молодечими мріями . . .

І враз з думками майнула тінь тихого смутку . . .

На вулиці, на яку я дивлюся крізь вікно, ніхто не продаватиме фіялок. Нікому навіть не прийде на думку, що мені так дуже хотілось би побачити весняну усмішку, зачаровану в в'язанку ніжних, пахучих, фіолетових квітів . . . Що це так оживило б монотонію днів між сірими міськими стінами . . . Що зразу стало б соняшно, радісно й весняно . . .

Я відходжу від вікна і йду поміж своїх працівниць. Видно, що на моєму обличчі залишився слід думок, бо вони мовчки - допитливо дивляться на мене. Тоді під цими поглядами я починаю розказувати немов якусь казку з нереальних часів: „Що колись, в країні, на перехресті вулиць, можна було дістати китичку фіялок . . . Жмуток весняної поезії, від якої роз'яснювались очі і ставало соняшно на душі . . . Що вони дуже пахли, ті дрібні, безпретенсійні квіти. Що їх всі, всі без винятку, любили й чекали на них так, як чекають на весну . . ."

Дивна річ: замість очікуваної злегка іронічної посмішки — я бачу зрозуміння. Так, це правда — чую голос: давніше люди мали більше відчуття для природи, краси й взагалі романтики. Так, це правда — тепер життя має якийсь матеріялістично - комерційний характер. Що навіть молодь думає якось так прозаїчно, суто реально, без жадних ілюзій та мрій . . . А фіялки — це, безумовно, поезія . . .

Так, було б приємно, якби на вулиці можна було купити букетик фіялок, принести до хати й поставити на столі замість штучних квітів . . . А може — це вже інший голос, може — якщо мені так тужно за цими весняними квітами — може я пішла б до крамниці з квітами й замовила? В крамниці напевно можна їх дістати . . .

Тінь тихого смутку розвівається, і приходить усмішка . . . Отже люди таки розуміють. Навіть ті, які ніколи не проходили у весняний день вулицями наших міст чи містечок, несучи обережно китичку темнавих круглих листків і тендітних фіолетових квіток. І вони розуміють, що тепер ми в житті затрачуємо щось, що здавалось би таке неважне, а проте без нього життя затрачує свою красу: затрачуємо тонкість відчувань . . . Тож може колись люди, які покищо керуються виключно раціоналістичними критеріями й не признають „сантиментальної романтики" — зрозуміють, що без цього життя стає дуже нудним і нецікавим.

А щодо крамниці з квітами — ні, дякую. Там напевно почали б мене випитувати, для чого саме мені потрібна китичка фіялок — чи на чиєсь весілля, ім'янини, чи може . . . на похорон? Бо тут здебільша квіти купується для цих і ще пару інших цілей.

Коли б я почала пояснювати, що це для моєї власної приємности — я певна, що мені почали б дораджувати щось практичніше й імпозантніше, як, наприклад, гвоздики чи глядіолі . . . А коли б я таки настоювала на своєму — я певна, що власники крамниці значущо переглянулись би між собою й зрезиґновано сказали: „Спробуємо замовити в теплярні".

Але я не хочу теплярняних, штучно виплеканих фіялок, що їх треба аж замовляти. В неділю я виберуся поза місто й шукатиму їх поміж стеблинами минулорічної трави на узліссі. Чи є охочі піти зо мною по дрібку колишньої весни — жмут фіялок? . .

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „ПОЛІТИКУ ЗАЛІЗО-БЕТОНУ"

У статті „Політика залізобетону" з 25 березня п. У. Самчук пише, що вислів „на баґнетах сидіти не можна", мабуть, належить Таллейранові. Я переглянув літературу про цю надзвичайну постать, але такого вислову не знайшов.

Далі, п. Самчук подає, що із Східньої Німеччини втекло 6 мільйонів людей. Згідно з інформаціями, одержаними від консула Західньої Німеччини із Філядельфії, це число виносить приблизно 3.500,-000, в тому 21.000 від серпня 1961 р., тобто від часу побудування „муру ганьби" у Берліні.

Ф. Лукіянович
Філядельфія

ПРО „ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ"

Я зауважив, що в „Голосах читачів" — до речі, дуже цікавому й потрібному розділі „Свободи" — забирають слово деякі люди під псевдонімами. Певна річ, що редакція знає їх правдиві прізвища, одначе цього ще замало. На мою думку, в цьому розділі, — оскільки він призначений для висловлювання погляду ширшого кола читачів, — статті повинні бути підписані правдивим прізвищем. Це стосується в першій мірі до заміток, в яких мова про історичні події і особи. Вони бувають часто контроверзійні, треба їх спростовувати, а тим самим вести дискусію з псевдонімом. Розуміється, я маю на думці тих випадкових псевдонімів, а не відомих в громаді людей, що мають свої устійнені псевда і криптоніми.

Прізвище для людини, так сказати б, є своєрідною ідентифікацією і пашпортом перед громадянством. Натомість хитромудрі псевдоніми за своє писання не несуть ніякої відповідальности. Коли ж вони не мають громадянської відваги писати під своїм прізвищем, то, на мій погляд, не слід давати їм місце в рубриці — „Голоси читачів".

Зенон Стефаців
Нюарк, Н. Дж.

Марія Струтинська

Я — НАЙМЕНША

(1)

Містечко Долина початку століття — центру великого повіту, що врізається глибоко в гори. Для мене це поїздки кіньми до Рожнітова, де наші свояки, до Спаса, коли батько візьме мене на коротку візитацію школи, до Мізуня, до гарної вілли панства Мавльців, до Перегінська на літній час. На прощу до Гошева, де церква на високій горі й багато дідів, що можуть украсти дитину і зробити її калікою. Але насамперед, це наш дім на дорозі до ставу, здалека від куряви, що її підносять вози, їдучи на ярмарок. Між старим будинком, широким і низьким та великим садом, що злегка піднімається вгору — зелений простір.

Напровесні це зелене подвір'я й сад укривалися жовтенькими квітками, і з ним зв'язаний один із перших моїх спогадів.

Я стою з мамою на ґанку, ще в тепленькому пальті і рвуся побігти за квітками, але мама не пускає мене: там ще мокро, і я можу перемочити черевички. Стефко побіжить мені їх нарвати. Стефко, якого скрізь повно, старший за мене на чотири роки, побіг і вже несе цілий оберемок дзвінočків. Я горну їх до себе, вони пахнуть гостро, і до того запаху домішаний запах землі: Стефко повиривав їх разом з корінцями, і тепер я вся обмурзана землею.

Стефко - страшний збиточник. Він перекинув мене коміть-головою в бочку з дощівкою, як я піднеслася на пальцях і зазирала туди, щастя, що надбігла мама. Він обтріскав мене водою з калабані під ґанком, як бив мене лозою. Але я люблю Стефка і завсіди обороню його від кари, так ревно й голосно плачу.

Я продаю за папірчики мої кусники торту, якщо він тільки схоче бавитися зі мною в склепик.

У нас є ще двоє старших від Стефка — рік і два — Іренка й Ромко. Ще був Юрцьо і була Славця, колись давно, в Коломиї, але вони чомусь повмирали. До Іренки належать усі грушки в саді, до Ромка — всі яблука, а Стефкові відступили сливки, і він свариться, що на них треба довго чекати. А зривати ані їсти нічого зеленого не вільно, бо буде боліти всередині, і татко, замість пожалувати, ще добре насварить.

В саді бігала сарна, але Ромко повісив їй на шию дзвіночок, і вона настрашилася його дзвонення і втекла через поле за садом до лісу. Наш сад такий великий, що я можу в нім згубитися, там так багато різних схованок між широкими яблунями, покрученими сливками й ренґльодами, величезними грушками й черешнями, а також у татковій „шкілці". Там часто ховається Стефко, як щось прошкробає.

У нас є корова, і мене носили взимі через великі сніги показати телятко, що їй народилося. Коні — а потім уже тільки один кінь, Ґжесьо, — є на те, щоб татко їздив на свої візитації, а часом ми всі кудись візком на ресорах або залубнями. Іренка дуже любить кури, вона понадавала їм різні імена і не дає Гані жадної зарізати. Часом у нас є індики, качки і каплуни, але вона ними не займається, бо вони мають жити лише до свят, і на те нема жадної ради.

Під верандою мешкає черепаха, а за парканом — Віцек.

Він пече, лупить і їсть жаби, а ми всі дивимося через паркан.

Найбільше радости ми маємо з нашого Довбуша. Це — вівчарський пес, але що у нас нема овець, то він пильнує нас. Його можна обіймати, цілувати і тягати, а він нічого не скаже, лише дивиться на нас спокійно і навіть удає, що нас слухає. А направду, то він слухає лише нашої мами, навіть татко не може наказати йому, щоб він прийшов до хати, поки мама його не закличе. Бо він дуже мудрий пес і знає, що в хаті чистенька підлога, а він має мешкати у своїй буді і боронити нас від злодіїв або навіть від розбійників.

У хаті цілком інакше. У нашім покою (там сплять хлопці, а я сплю з мамою і татком, а Іренка в маленькім покоїку) — в нашім дитячім покою головна — Іренка. Вона знає історії за бібка-піпка, котрий мешкає в татковій палиці з дідком зверху, і про „маленького", котрий сидить в її нахткастлику. Навіть Ромко, такий поважний і замислений, слухає їх. Іренка пожирає книжки, але то лише так говориться, вона їх не їсть, тільки одну за другою читає, навіть часом під столом, щоб ніхто не заважав. Вона страшно любить ходити до школи і вчиться з пані Соколовською по-французьки, а з мамою — ґрати на фортепіяні.

Ромко зломив собі руку на гойдалці, і його возили до Львова, до професора Шрама.

Він також важний через те, що ходить до школи не в місті, а на Брочків, до німецької. Незадовго поїде вчитися до Чернівець.

В нашім покою стоїть таткова шафа зі склом і з книжками, замкнена на ключ. Але часом ми дістаємо з неї великі книжки, що називаються католицькі місії. Там недобрі хінчики вливають насилу воду в бідних місіонарів і закопують їх живцем у землю, аж по шию. В шафі є також книжка з різними панами на окремих листках, з бородами і без. Іренка сказала, що то альбом славних русинів, і що Ромко також мусить зробитися колись славним русином.

Найважніший на світі — татко. Він не тільки звичайний татко, як у інших дітей, але також ц. к. шкільний інспектор, котрого бояться навіть учителі,- а до того духовна особа, котра вбирає в неділю реверенду і йде до церкви правити Службу Божу.

Татко більший від тих панів, що до нас приходять, і має такі очі, що можуть зобачити затаєний гріх, якби мали час дивитися. Але не мають.

Ранком і по полудні татко ходить до свого бюра в старостві. Він їздить на візитації і на комісії, як десь треба збудувати школу.

По обіді татко мусить поспати малу годинку, і тоді діти мають учитися тихенько в своїм покою, а я — тихенько бавитися. Для того пообіднього спання у нас є дзвінок з бутлями в кухні і з дротами на стінах, а ґудзик — над татковим ліжком. Як ми забудемося і зачнемо галасувати, то татко зараз на нас задзвонить, і ми вже сидимо до кінця тихо, як миші під мітлою.

В неділю і свято татко часом їздить або ходить з нами над воду. На потічку ставить нам млинки, що крутяться дуже борзенько, а як ми заїжджаємо над якусь річку, то татко ловить рибу, а ми дивимось, чи вона клює. Потім ми купаємося: я і Іренка хляпаємося при березі, а татко з хлопцями йдуть кудись далі плавати.

Татко каже, що вода має цілющу силу, і тому в нас на ґанку стоїть величезна дубова шафа з бляшаною бочкою зверху і з ситком всередині. Я дуже пищу, як татко переконає маму, що мене треба гартувати. А вода не така зимна, бо нагрілася на сонці.

НАЩАДОК УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ З-ПІД ЧОРТКОВА ЗДІЙСНЮЄ ФАНТАСТИЧНУ ПРОГРАМУ КОСМІЧНОГО ПОРОЗУМІННЯ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тографій і, можливо, світової телевізійної сітки. Вибраний з-поміж 50 кандидатів 42-літній уродженець Кенмору в Альберті каже, що він „дуже зворушений викликом цього задуму".

Кар'єра д-ра Харика немовби ракетою пролетіла в ділянці аеродинаміки і ракет. „При допомозі ліпшої комунікації, міжнародне порозуміння може набрати виїмкового значення... Я певний, що сателітна комунікація матиме найглибший ефект на цілий світ", — каже батько чотирьох дітей.

Харик є одним з тих канадійців, які не могли стояти на місці. Бувши сином керівника руху на Канедіен Пасіфік Рейлровд, Харик вчився в середній школі св. Патрика у Летбриді і опісля здобув диплом бакалавра наук в університеті Альберти.

Захоплення фізикою і керованими стрільнами завело його до Каліфорнійського Технологічного Інституту, де він здобув ступінь маґістра в аеронавтиці і опісля, 1946-го року, диплом доктора в тій же ділянці. Два роки пізніше він став американським громадянином.

Початково д-р Харик викладав аеронавтику в Калтеч і Принстон університетах, а в 1955-му році поступив на працю в Лакхід Еркрафт Корпорейшн, як шеф аерофізичної і хемічної лябораторій. Він щораз вглублювався в працю над керованими ракетами і, виконуючи індустріяльно доручення, рівночасно взявся за редаґування опублікованих опісля Принстонським університетом 12 книжок з ділянки лету на велику швидкість та з ділянки пропульзії, здобув собі опінію фахівця в цій галузі.

На д-ра Харика звернула увагу Летунська Збройна сила, і в 1959-му році він став її головним науковцем. Рік пізніше він був найменований підсекретарем авіяції. „Доля сприяє мені тут", — каже д-р Харик, але час від часу він приїздить до Альберти на відвідини свого батька, вже на пенсії, та своїх двох братів і двох сестер..."

Стільки подала про д-ра Харика аґенція „Канадійська Преса" і ця інформація була надрукована в численних канадійських газетах.

Д-р Иосиф Харик, президент Корпорації Сателітного Порозуміння, в розмові з автором цього репортажу під час інтерв'ю в Вашинґтоні.

Незабутня зустріч

Ми знали це все, і ще дещо, заки вибралися на домовлене інтерв'ю з д-ром Хариком. Очевидно, що до цієї зустрічі ми приготовлялися, мали ж бо зустріти президента світової корпорації, який — можна було передбачати — не розпоряджає ані хвилиною вільного часу, і в додатку мали відбути розмову з найбільшим експертом скомплікованої ділянки технологічного розвитку плянів та можливостей, в якій ми цілком по-американськи „греки", а по нашому „турки".

Зустріч відбулася не без пригоди. З летовища їхали ми таксівкою на адресу, подану на листовому папері. Заїхали на місце, в центрі якогось парку, ми застали майже дослівно „спукі гавз" — „дім, в якому страшить": велика вілля, з різними прибудівками, була цілком опущена. Всі вікна і двері позамикані, ніде ні сліду будь-якого життя. Тільки вітер шелестів осіннім листям на великих деревах. Нічого не міг нам сказати й шофер таксівки. Але ситуацію вияснила телефонічна книжка і телефон: за тиждень чи два перед нашими відвідинами Корпорацію перенесено до нового, великого й модерного будинку в самому серці урядового Вашинґтону. За кілька хвилин ми вже їхали віндою до бюр президента тієї фантастичної Корпорації, а ще за кілька хвилин уже сиділи разом з ним у його люксусовій канцелярії.

Д-р Харик цілком не виглядав на того д-ра Харика, якого ми собі уявляли. Він — у кожному відношенні, в кожному русі й погляді „така сама людина, як і ми". Радше високого росту, щуплий і незвичайно привітний та безпосередній. Познайомившись і привітавшись, ми передали йому англомовну Енциклопедію Українознавства та англомовну Антологію української прози, обидва видання, здійснені старанням УНСоюзу. Сівши у вигідних фотелях за призначеним для відвідувачів столиком, ми добрих десять чи й більше хвилин мовчали: д-р Харик з найбільшим зацікавленням знайомився з Енциклопедією, не приховуючи свого подиву й захоплення цим твором про далеку країну його батьків. А на столику стояла мініятюрна модель першого комунікаційного сателіта „Телстар", в додатку „жива" модель — на натиск ґудзика вона засвічується і передає радіоповідомлення чи музику.

Д-р Харик виясняє

Очевидно, що ми почали нашу розмову від того, в чому д-р Харик є найбільший спеціяліст і про що ми самі найменше знаємо: від сателітної комунікаційної системи. Спробуймо з'ясувати її бодай загальниково на підставі навіть для ляїка зрозумілих вияснень найбільшого знавця тієї справи, д-ра Харика.

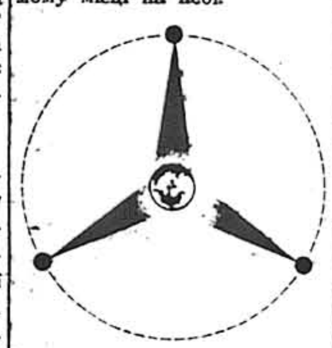
Що має на меті ґльобальна сателітна комунікаційна система? Те, що сказане в її назві: „опоясати" ґльоб штучними комунікаційними сателітами, при допомозі яких можна було б електронічно — радіом і телевізією — передавати кожний звук і кожний образ у кожне місце на землі. Додані до цього репортажу фотознімки і рисунки допоможуть збагнути цей плян. Здійснений вже щодо дня і години передбачений д-ром Хариком випуск першого комерційного комунікаційного сателіта „Ранній Птах" започатковує цю програму, що має бути завершена в 1967-му році. Цей „Ранній Птах" повинен „стати" на висоті 22.300 миль на рівнику над Атлянтиком із спроможністю передавати нараз 240 телефонічних розмов, іншими словами, він має 240 бездротних „ліній", на яких можна розмовляти, передавати телеграми чи чорно-білі телевізійні образи. Його завдання ще експериментальне і він служитиме за такий комунікаційний зв'язок між Північною Америкою й Европою.

Очевидно, що передачі при допомозі комунікаційного сателіта мусять мати свої приймальні стації на землі. В Америці використовується експериментальну стацію Американської Телефонічної й Телеграфічної Компанії в Андовері, в стейті Мейн. Подібні „відборчі" стації влаштовано в Англії, Франції, Західній Німеччині та Італії. Для справного діяння передач і відбирань при допомозі „Раннього Птаха" влаштовано в Вашинґтоні командний і контрольний осередок.

Три системи

Програма „опоясання" Землі комунікаційними сателітами передбачає три можливі системи:

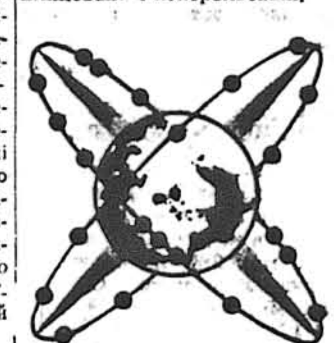
1. Систему одночасних (синхронних) 3 до 6 сателітів у „нерухомій орбіті" над різними частинами ґльобу на висоті 22.300 миль. Випущений тепер „Ранній Птах" належить саме до цієї системи. Такий сателіт обкружуватиме землю за 24 години, отже буде точно синхронізований з оборотом землі в другий бік. Значить, для спостерігача на Землі він завжди стоятиме в тому самому місці на небі.

Ілюстраційне зображення системи одночасних (синхронних) трьох сателітів, які з висоти 22,300 миль обслуговуватимуть звуковими і світлинними сигналами ввесь земний ґльоб.

2. Навгадну, чи „сліпу" (рандом) систему середньої висоти. Вона складалася б із 18 до 24 сателітів в орбіті на висоті приблизно 6,000 миль. Така система була б практичним застосуванням принципу, що хоч кожний сателіт на такій висоті міг би одержувати і передавати сиґнали тільки впродовж кількох годин, зникаючи опісля за горизонтом, більша серія таких сателітів запевняла б, що якийсь з них завжди буде на такому місці, на якому зможе завжди відібрати і передати сиґнал до відповідної відбобчої стації на землі. До сателітів такого типу належить „Телстар" Американської Телефонної і Телеграфної Компанії та сателіт „Рілей" Американської Радіової Корпорації.

3. Контрольовану систему середньої висоти, яка була б посередньою між першою і другою системами, складалася б із менше, ніж 18 сателітів, але віддаль між ними в орбіті та їх „зупинка" над означеними районами Землі були б пляновані і контрольовані.

Ілюстраційне зображення другої, „навгадної" системи багатьох комунікаційних сателітів, що довільно кружляли б довкола землі, передаючи звукові і світляні сиґнали до відборчих стацій в кожному місці земного ґльобу.

Техніка обслуги

Як практично виглядатиме техніка комунікаційної обслуги при допомозі сателітів. Візьмімо, для прикладу, першу систему з „Раннім Птахом". Три такі „Ранні Птахи" покриватимуть обшир усієї земної кулі. Щоб передати сиґнал — звук чи образ — наприклад з Америки на Далекий Схід, цей сиґнал піде з Америки до одного сателіта, з нього до відборчої стації в Европі і з цієї —стації вже до другого сателіта а від нього на місце призначення на Далекому Сході. В цьому відношенні здобуто успішний практичний досвід із передаванням телевізійних інформацій з Олімпійських Ігриц в Токіо в 1964-му році. Для цього використано синхронний сателіт „Синком ІІІ", що був „приміщений" над Пацифіком, приймав образи з Токіо і передавав до стації Департаменту Оборони в Пойнт Мугу в Каліфорнії, звідки й передавано їх по цілій Америці.

Це тільки дуже загальниково про цю фантастичну справу ґльобального порозумівання при допомозі комунікаційних сателітів. Д-р Харик, працюючи над конкретними плянами, думкою далеко їх перебігає в ще більш фантастичне майбутнє. Він, наприклад, переконаний, що, після першого етапу із сателітами та відборчими стаціями на Землі, швидко прийде час, коли тих стацій взагалі не буде потрібно — одна така стація коштує коло п'ять мільйонів долярів — бо сателіти передаватимуть сиґнали — звуки й образи, безпосередньо до радіових чи телевізійних приймачів у кожній хаті.

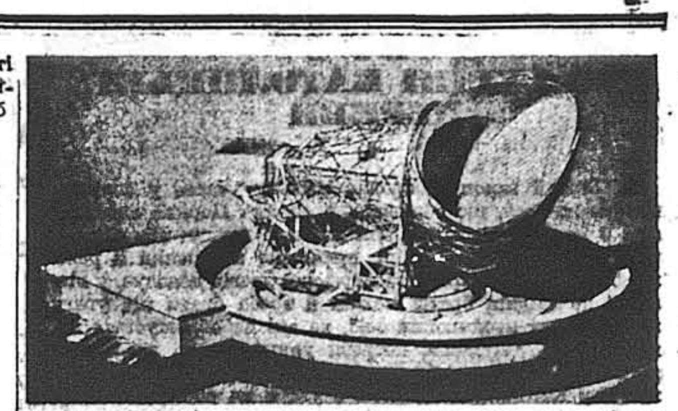
Корпорація Сателітного Порозуміння

Всю цю програму здійснює очолювана д-ром Иосифом Хариком, як президентом, згадана вже Корпорація Сателітного Порозуміння (Communication Satellite Corporation). Що це за установа?

31-го серпня 1962-го року тодішній президент Джан Ф. Кеннеді підписав схвалений Конґресом Акт Сателітного Порозуміння, який передбачає створення міжнародної комерційної установи, що при допомозі наймодерніших космічних устаткувань служила б засобом порозуміння між Америкою та всіми іншими країнами, віддаючи тим самим велику прислугу справі миру в світі. Створена на цій підставі Корпорація складається, згідно із законом, пополовині з приватних аґенцій, що займаються комунікаційними справами, та індивідуальних уділовців. Управа Корпорації складається з Ради Директорів, при чому трьох з них призначає Президент ЗДА за апробатою Сенату, а 12 вибирають по рівній частині компанії й індивідуальні уділовці. Корпорація постала з днем 1-го лютого 1963-го року на підставі чартеру, апробованого Президентом ЗДА.

Міжнародний характер

Негайно після створення Корпорації вона почала переговори з урядами інших країн в справі їх участи в Корпорації. Закон передбачає, що початково 61% усіх уділів повинен бути в американських руках, а опісля цей відсоток може зменшуватись, але в жадному разі не нижче 50%. Відбувалося багато міжнародних конференцій в цій справі, одна саме під час наших відвідин в бюрі д-ра Харика. Скільки країн уже приєднались до Корпорації? Д-р Харик знає їх на пам'ять: Австралія, Австрія, Арґентина, Бельгія, Бразилія, Канада, Цейлон, Чіле, Китай, Колюмбія, Данія, Етіопія, Франція, Німеччина, Греція, Індія, Індонезія, Ірак, Ірляндія, Ізраїль, Італія, Японія, Йордан, Кувайт, Ливан, Лібія, Монако, Голляндія, Нова Зеляндія, Норвеґія, Портуґалія, Савді Арабія, Південна Африка, Еспанія, Судан, Швеція, Швайцарія, Сирія, Туніс, Об'єднана Арабська Республіка, Велика Британія, Уруґвай, Ватикан і, очевидно Америка. А як зі Совєтським Союзом? Д-р Харик каже, що вже відбулося кілька вступних розмов у цій справі, і розмови продовжуються. Ані він, ані ніхто в Америці не знає, як ці розмови скінчаться. В кожному разі, Корпорація відкрита для всіх.

Модель експериментальної надавчо-відборної стації Американської Телефонічної й Телеграфічної Компанії в Андовері, Мейн, яку використовується тепер для пересилання і відбору звукових і світлинних сиґналів, що їх приймає і передає „Ранній Птах".

Найбільша трудність і найбільша мета

Здійснення програми має велику мету: порозуміння між усіми народами світу. Це становить рівночасно і найбільшу трудність, також у технічному відношенні. Перелік країн, що вже приступили до Корпорації, вказує, скільки мов і діялектів корпорація має обслуговувати і як це звести до якогось спільного знаменника? Тим часом є дві „мови", що їх розуміє кожна людина світу: музика і образ. А далі — проживемо — побачимо.

„Про домо суа"

Про Корпорацію, про сателітів, про всі ці фантастичні пляни і надії д-р Харик оповідає з величезним захопленням, оповідає звичайною, зрозумілою навіть для ляїка мовою, і видно, що всім цим він сповнений, що це — його життя. Але, слухаючи з найбільшою цікавістю його вияснення, нам все ж таки не сходить з думки його українське походження, його рід і дім, його відношення до цього роду.

Як же приємно було переконатись, що про цей свій рід і дім д-р Харик говорить з не меншим ентузіязмом, як і про своїх сателітів та свої ґльобальні і космічні пляни. Так, доля була ласкавою для нього, але ця ласка почалася від його українських батьків, еміґрантів з-під Чорткова, які — як кажуть — не досипляли ночей і відривали собі від уст, щоб уможливити своєму синові здобути відповідну освіту та відповідне виховання. З великим і неприхованим сентиментом згадує Президент міжнародної Корпорації Сателітного Порозуміння про батьківський український дім, про кутю, борщ і вареники на Свят вечір, про свячені яйця і паску на Великдень, згадує незрівнянні українські пісні і українські звичаї. Д-р Харик одружений з дівчиною, з якою познайомився під час свого побуту в Каліфорнії. Вони мають четверо дітей, три сини й одну дочку у віці від 16 до 5 років. Його батько, два брати і дві сестри живуть у Канаді і батько час від часу відвідує його, або він батька. І при кожних таких відвідинах хоч і не забуваються, але відходять на другий плян космос і сателіти, а до голосу приходить те, що найближче серцю: свій дім і свій рід, про який д-р Харик говорить з таким великим чуттям і з такою гордістю...

Порада для студентів

У розмові впало багато всіляких взаємних питань та відповідей. Д-р Харик живе і цікавиться здобутками та кар'єрою людей українського роду, він, очевидно, знає про віддалений лише на кілька „бляків" від його бюр пам'ятник Тарасові Шевченкові, він знайомий з рядом інших науковців українського роду, що працюють в його ділянці.

— А яку пораду мали б Ви, Докторе, для молодших наших земляків, з яких так багато тепер вивчаються у високих американських і канадійських школах?

Д-р Харик, хвилину подумавши, говорить з великим переконанням:

Він знає, що визволення атома та здобування космосу манить сьогодня більше, ніж коли, до студій в ділянці технології. Це добре, бо в цьому велике майбутнє. Але — інтересуючись технологією, не вільно нехтувати гуманістичними науками, не слід концентруватись виключно в одній ділянці, але треба цікавитись також історією, літературою, музикою, мистецтвом... Це збалянсує людське життя, запевнить йому повноту, дасть людині справжнє, бо повне щастя...

Припадок чи призначення долі?

Ми були б слухали й говорили без кінця. Д-р Харик сам не виявляв найменшої познаки, що він бажав би вже розмову скінчити. Але свідомість, що понад дві години часу в бюрі шефа справжньої Космічної установи, та ще й під час, коли в іншій кімнаті відбувається чи очікує на нього міжнародна конференція, підказувала нам не зловживати гостинністю та прихильністю. Прощались ми так само сердечно, як і привітались. І коли ми виходили з бюра, з думки не сходило питання: припадок це чи якесь дивне призначення долі, ща саме людина українського роду, син українських еміґрантів з-під Чорткова, очолює установу, головним завданням якої є словом, вісткою, музикою й образом, передаванними через космос, зближати між собою всі народи світу, щоб здійснилось пророцтво Кобзаря України, пам'ятник якого стоїть у безпосередньому віддаленні від приміщень цієї Космічної установи із сином українських батьків на чолі, щоб приспішити той час, коли „врага не буде, супостата, а буде син і буде мати і будуть люди на землі"!

А. Драган

ДЕКРЕТ ПРО СХІДНІ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ

(5)

26. Божий закон забороняє спільну участь у священних справах таку, що ображала б єдність Церкви або вказувала б на виразне прийняття хибного вчення або була б загрозою поблудження в вірі, причиною згіршення й релігійної байдужости. Однак пастирський досвід доказує, у відношенні до східніх братів можна й треба брати під увагу різні обставини поодиноких осіб, де ані не ображується єдности Церкви, ані немає потреби уникати якої небезпеки, а радше є нагла потреба спасіння й духовного добра для душ. Тому Католицька Церква, з уваги на обставини часу, місця й осіб, часто уживала і уживає лагіднішого способу поступовання, уділяючи всім засоби спасіння й засвідчення любови поміж християнами через співучасть у св. Тайнах і других священних діях і справах. Маючи те на увазі, Священний Собор, „щоб ми із-за строгости нашої думки не були перешкодою для тих, що спасаються", та щоби щораз то більше причинитись до єдности із Східніми Церквами, від нас відлученими, поставляє слідуючий спосіб діяння:

27. На основі вище згаданих засад, Східнім (християнам), що в добрій вірі живуть відлучені від Католицької Церкви, якщо вони добровільно просять і є добре розположені, можна уділяти св. Тайни Сповіді, Евхаристії та Єлеопомазання; що більше, теж і католикам вільно просити уділення цих Тайн від тих некатолицьких священнослужителів, що в їхній Церкві є важні ці Тайни, і то за кожним разом, коли цього вимагає потреба або справжня духовна користь, а фізично або морально неможливий є доступ до католицького священика.

28. Також на основі тих самих засад дозволяється, — якщо є слушна причина, — співучасть у священних відправах, у речах і місцях поміж католиками й відлученими східніми братами.

29. Цей лагідніший спосіб співучасти у священних справах разом з братами Східніх відлучених Церков поручається наглядові й управильненню місцевих ієрархів, щоб вони по спільній нараді між собою, і, якщо потрібно, по вислуханні думки теж ієрархів відлучених Церков, кермували відносинами християн відповідними й успішними зарядженнями і вказівками.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

30. Священний Собор дуже радіє плідною й діяльною співпрацею Східніх і Західніх Католицьких Церков і заразом заявляє: ці всі правні зарядження установлюються з уваги на теперішні умовини, доки Католицька Церква та Східні відлучені Церкви не дійдуть до повноти єдности. А тим часом усильно проситься всіх християн, Східніх і Західніх, щоб заносили до Бога гарячі й приліжні, а то й щоденні молитви, щоб з допомогою Пресвятої Богородиці всі сталися одно. Нехай моляться теж і про те, щоб усім тим християнам якоїнебудь Церкви, що за відважне ісповідання Христового Імени терплять і страждають, Святий Дух Потішитель подав силу й розраду.

Всі взаємно любімся братньою любов'ю, випереджуючи один одного у взаємній пошані (Рим. 12, 19).

Це все разом і поодиноко, що в цьому Декреті висловлено, подобалось Отцям. А ми Апостольською властю, даною нам від Христа, разом з Преподобними Отцями, у Святім Дусі потверджуємо, вирішуємо й постановляємо, і так, як соборно воно було постановлене, приказуємо подати до прилюдного відома на Божу славу.

В Римі, у св. Петра, дня 21 листопада 1964 р.

Я Павло, Єпископ Католицької Церкви,
(Слідують підписи Отців Собору)

ПОВІДОМЛЕННЯ

Відносно Декрету „Про Східні Католицькі Церкви" Вселенський Первосвященик назначив нечинність закону протягом двох місяців, але дав Патріярхам повновласть з оправданих причин цей час скоротити або продовжити.

† Перікль Фелічі
Тит. Архиєп. Самозатський,
Генеральний Секретар Священного Собору

(Кінець)

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк — „Джуліяна". Футбольні змагання з циклу гор за Чашу ЗДА відбудуться в неділю, 11-го квітня, о год. 2:30 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 31-ій евню і 124-ій вулиці в Коледж Пойнті, Н. Й.

„Тризуб", Філядельфія — „Гунґарія". Футбольні змагання за мистецтво Ліги Східньої Конференції відбудуться в неділю, 12-го квітня, о год. 2.30 по полудні на грищі Гюстон при 29-ій —і Клірфілд вулицях у Філядельфії.

„Чорноморська Січ", Нюарк — „Мінерва-Пфельцер". Футбольні змагання за мистецтво Ліги Східньої Конференції відбудуться в неділю, 11-го квітня, о год. 2:30 по полудні на грищі Айронбавнд при Вільсон евню в Нюарку. —

УСК У МІЖНАРОДНОМУ ВЕЛИКОДНОМУ ТУРНІРІ

В четвер, 15-го квітня відбудуться перші подвійні змагання міжнародного футбольного турніру, в якому беруть участь чотири дружини — репрезентанти Італії, Німеччини, Греції і ЗДА. УСК-ові припала честь виступати як представникові ЗДА. В цьому першому вечері турніру на Трайборо стадіоні на острові Рандалс в Ню Йорку зустрінеться УСК з італійською дружиною „Фіорентіна" о год. 7:00 вечором, а дві години пізніше почнуться другі змагання між дружинами „Айнтрахт" з Німеччини і „Аріс із Греції.

На телевізії і радіо, за стаpанням організаторів турніру, виступають напередодні турніру футболісти УСК-у. Найбільше популярний серед них Володимир Шмотолоха, репрезентант ЗДА у недавніх змаганнях за першість світу. „Дзюньо", як його називають симпатики, здобув одні ворота у змаганнях ЗДА з Мехіко. Він є одним із вихованків УСК-у, в якому грав футбол, починаючи від дружини хлопців. „Дзюньо" був теж визначним змагуном дружини юнаків УСК-у, яка здобула у 1959-му році чемпіонат ЗДА. В середу, 7-го квітня В. Шмотолоха виступав разом з Е. Кравцем і О. Цапом на телевізійній програмі „Найтлайф" сітки стації АБЦ. В четвер, 8-го квітня, о год. 3:30 по полудні був другий виступ „Дзюня", цим разом на радіовім інтерву станції WCBS з колишнім відомим змагуном американського футболу в дружині „Джаєнтс". Пет Самеролом. В неділю, 11-го квітня, в часі між 11-ою і 12-ою годиною ночі на радієвій станції WHBI (FM) буде передане інтервю з В. Шмотолохою у програмі „Кіп ін тач".

Білети вступу на турнір — можна набути в передпродажі в українській ювелірній фірмі спортового діяча Т. Підгородецького при 133 Друга евню в Ню Йорку. Ввесь дохід з цієї передпродажі призначений на потреби УСК-у.

Д-р ОРЕСТ ПОПОВИЧ ЗДОБУВ ПЕРШІСТЬ СУАСТ — СХІД

Літом минулого року були розіграні змагання шахістів за індивідуальну першість Союзу Українсько - Американських Спортових Товариств, Філії УСЦАК на Сході ЗДА. У цих першостях опинилися на першому місці з однаковим числом точок три шахісти, а саме д-р Орест Попович, чемпіон СУАСТ - Схід з 1963 року, інж. Лев Блонарович, чемпіон СУАСТ - СХІД 1960 і 1961 років, та Борис Бачинський з філядельфійського „Тризуба". Тоді для вирішення чемпіонату були заряджені розгривки між цими трьома найкращими українськими шахістами Сходу. В них д-р Орест Попович переміг 2:0 Бориса Бачинського, а інж. Лев Блонарович відступив від гор тому що переїхав на постійний побут в західні стейти ЗДА. Цим самим д-р Орест Попович („Ч. Січ", Нюарк) став першуном СУАСТ - Схід за 1946-ий рік.

***

„ТРИЗУБ" — „РОМА" 2 : 1

Філядельфія, 4-го квітня. — Склад „Тризуба": Новеля (новий воротар), Бородяк — Рач, Джуліо — Луна — Ілай, Кунга (Микицей) — Мендез — Ферейра — Вентлянд (Муніс) — Яковина. Суддя Крафт. Цим змаганням із серії гор за мистецтво і чашу ЗДА приглядалося 2 000 осіб, в тому багато симпатиків „Роми".

Перші ворота здобула на 25-ій хвилині „Рома", яка виявилася дуже швидкою дружиною. Намагання „Тризуба" вирівняти розбивалася об знаменитого воротаря італійців Альтієрі. В другій півгрі „Тризуб" майже постійно облягав ворота „Роми", що принесло вирівняння на 80-ій хвилині із стрілу Ферейри. В догривці здобув другі ворота „Тризуб" із стрілу Яковини на 10-ій хвилині гри. На п'ять хвилин перед кінцем кількох змагунів „Роми" заатакували суддю Крафта, який був змушений передчасно зарядити кінець змагань. Слід відмітити здисципліновану поведінку українських глядачів під час згаданого інциденту, завдяки чому не дійшло до поважнішого порушення порядку.

Проблемою дружини „Тризуба" показується все ще лінія нападу. Крім Ферейри, який виявив у цих змаганнях добру кондицію, та завжди працьовитого Яковини і Муніса заграв несподівано добре в лінії нападу Микецей. Решта напасників виявила дуже низький рівень. **Я. Татомор**

УСК — „ДЖУЛІЯНА" 0 : 0

Ню Йорк, 4-го квітня. — Склад дружини УСК-у: Яблевський, Дж. Янґ — Н. Янґ, Родріґез — Паз — Бредлі, Шмотолоха — Ірфелт — Сметгирст — Пирдон — Мек Колґен (резерва: Шеферс, Цап та Кіляр). Суддя Пітерс, помітивши загрозу інцидентів вже на початку змагань, вів цю зустріч обережно, та відсвистував навіть найменші провини.

Повні дві години цих змагань з циклу гор за Чашу ЗДА не принесли ніодних воріт. Такий вислід був у першу чергу заслугою оборонних формацій обидвох дружин, але і чималою виною ліній нападів. Акції нападу УСК-у не клеїлися спочатку, хоч Бредлі започатковував грізні наступи до переду. Виглядало однак, що брак розуміння та співпраці між змагунами, новими, і на нових позиціях, перешкоджував продуктивності дружини. Під кінець змагань, тобто у догривці, заблиснув напад УСК-у але ці акції через стрілову недиспозицію не принесли воріт. Обидва крилові УСК-у, до речі добрі змагуни, надто часто не держалися своїх місць і це підказує, що вони могли б бути краще використані на інших позиціях. Також Пирдон висунений до переду виглядав менше зарадним, як це він виказував у ролі стратегічного лучника, яким міг би він бути по противній стороні від Бредлі. Блідо вийшов помічник Родріґез.

Перебіг змагань та поправа співпраці дружини УСК-у ближче до кінця зустрічі дають надії, що повторені змагання на грищу УСК-у принесуть виразну перемогу УСК-ові. За цим промовляє також розмір і твердий ґрунт грища УСК-у, яке в противенстві до м'якого пісковатого грища „Айнтрахту", на якому відбулися минулонедільні змагання сприятиме тактиці гри УСК-у та цільности стрілів його напасників. **в. с.**

***

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „ГУНҐАРІЯ" 0:1 (0:0)

Нюарк 4-го квітня. — Чергової поразки зазнала „Ч. Січ" в лігових змаганнях північної групи Східньої Конференції. До цих змагань „Ч. С." виступила в чисто українському складі, в якому бракувало ще заповідженого підсилення: Гарасимчука з Уруґваю і Борецького з Арґентини. По довшому перебуванні в Арґентині повернувся і взяв уже участь в цій грі Микола Павлишин. Склад „Ч. Січі": Юрків, Попович — Савицький, Каздоба I — —Павлишин — Понось Воробець — Сольчаник — Хромовський — Снилик — Несторенко, Саварин і Каздоба П.

„Гунґарія" виступила до цих змагань в найкращому складі, включно із своїми 3-ма репрезентантами ЗДА. Обидві дружини розчарували своїх симпатиків повільною грою, що була від початку аж до закінчення не цікавою. Особливо слабо заграли обидва напади, які в підворітних ситуаціях безрадно тратили м'ячі, або перестрілювали з найдогідніших позицій. В нападі „Ч. Січі" прогайнували добрі можливості в обидвох півграх Воробець, Хромовський і Несторенко. В нападі „Гунґарії не везло футбольним „зіркам", Чабаєві, Ґерлеєві і Рабусові. Єдиний переможний ґоль зустрічі здобув Чабай з подачі Горвата, щойно після вільного стрілу в 83-ій хвилині. Ще і по цій втраті —ворів „Ч. С." мала можливість вирівняти. На жаль, наші молоді змагуни нападу не дописали рішучістю і потрібною холоднокровністю в стрілах на ворота мадярів. На відзначення в дружині „Ч. Січі" заслуговують дефензивні лінії: Попович — Савицький — оборона, Павлишин — Каздоба II поміч і З. Снилик, який виступив в нападі. —Суддя Ляцко не мав більших труднощів у веденні цих змагань.

ТОВАРИСЬКИЙ ЧАЙНИЙ ВЕЧІР УАТ „ЧОР. СІЧ"

який відбудеться в суботу, 10 квітня о 7-ій год. вечора у власній домівці Т-ва, має на програмі прийняття та заприсяження нових членів, особливо молоді спортових ланок.

О. Твардовський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го КВІТНЯ 1965 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Приймання вкладок 397 Відд. — 9 квітня при 5020 Йорк Ровд від 7-8 год. веч.; 10 квітня при 847 Н. Френклін, від 3-4 год. по пол. — О. Штогрин.

СУБОТА, 10-го КВІТНЯ 1965 р.

ШИКАГО, Ілл. Загальні збори Б-ва св. Петра і Павла — 220 Відд. в год. 7:30 веч. в приміщенні Союзового Дому. На порядку зборів — виянення становища Гол. Управи до справи переступних листів та внутрішні організаційні справи. Проситься членство прибути. — Управа.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Дарахівщина — 295 Відд. о год. 7-ій веч. в церковній залі при Sussex & Green St. Проситься членство прибути. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Мир — 324 Відд. 10 квітня. Проситься членство прибути. — І. Струк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя — 270 Відд. в год. 7-ій веч. Проситься членство прибути. — А. Шаран, М. Варан, С. Островський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Юрія — 239 Відд. в год. 3-4 по пол. в домі Укр. Горожан при 847 N. Franklin. — Д-р Галан, предсідник, М. Ковальчук, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Збори Т-ва ім. Ів. Мазепи — 183 Відд. в год. 7-ій веч. в приміщенні УНДому. Прохається членство прибути. — Д. Кошильовський, гол., П. Залуга, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ — 182 Відд. в год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви при 45-47 Говп Аве., Пассейк, Н. Дж. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори Б-ва св. Володимира — 130 Відд. в год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. Перед зборами можна вплачувати вкладки. — В. Піх, предс., М. Кравчук, кас., І. Малець, секр.

АМБРІДЖ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія — 161 Відд. в год. 7-ій веч. в клюбовій залі. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського — 219 Відд. в год. 7-8 веч. при 675 So. 19th Street. — М. Й. Юров, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. А. Гончаренка — 204 Відд. в год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви Всіх Святих при 206 Іст 11-та вул. Проситься вирівняти свої залеглі вкладки. Вкладки можна теж вплачутати секретареві в бюрі Т-та Самопоміч, 98 Друга евеня в Ню Йорку кожного дня за виїзмком понеділка в год. 10-3, а у вівтірки і п'ятниці від 6-8 веч. — П. Марко, гол., В. Палідвор, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го КВІТНЯ 1965 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. в год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 292 Гудсон Аве. Проситься членство прибути. — В. Колданський, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. в год. 2-ій по пол. в УНДомі, 3661 East 93rd St. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. в год. 1-ій по пол. в УНДомі 2253 Вест 14-та вул. Проситься вирівняти свої вкладки. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори С-ва св. Марії — 112 Відд. після другої і третьої Сл. Божої в залі церкви св. ап. Петра і Павла. Проситься членство взяти участь в Св. Причастю і Сл. Божій в 55-ліття нашого Відділу та вирівняти свої залеглі вкладки. — Катерина Лукас, секр.

СТ. КЕТЕРІНС, Онт. Річні збори Т-ва ім. І. Франка — 427 Відд. в год. 2:30 по пол. в домівці УНО, 177 Ніяґара вул. Присутність усіх членів обов'язкова. — В. Чарні, гол., М. Н. Воровський, кас., П. Цибуляк, фін. секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 75 Відд. в год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься членство вирівняти свої залеглі вкладки. — С. Леськів, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. в год. 1:30 по пол. в УНДомі. — В. Терлецький, гол., О. Рудницький, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Квартальні збори Т-ва ім. І. Франка — 146 Відд. в год. 1-ій по пол. в Українському Осередку при 2965 Carpenter St. На порядку дня: звіт Контр. Комісії і інші справи до полагодження. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. Місячні збори Б-ва св. Степана — 221 Відд. в год. 1:30 по пол. в домі УН-Союзу, 841 N. Western. Приявність членів обов'язкова. — Т. Шпікула, секр.

ТОЛІДО, Огайо. Місячні збори Б-ва св. о. Николая — 167-ий Відд. в год. 2-ій по пол. в залі св. Михаїла, 2824 Лаґриндж вул. Збори Відділу відбуватимуться кожного місяця в другу неділю по першім. — Ів. Вельґан, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Родж. Пресв. Богородиці — 36 Відд. в год. 4:30 по пол. в церковній залі при 305 Гудсон Аве. Проситься членство прибути. — А. Стрілець, предс., К. Ярославська, касир, С. Гунька, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 367-ий Відд. в год. 1:30 по пол. в Укр.-Америк. Клюбі. — Ю. Кушнір, пред., Т. Песко, кас., В. Попович, секр.

ТАРАН, ч. 5416 Їх пожерла м'ясоїдна рослина.

Зчепившись у змаганні, два вороги несподівано підкотилися близько до м'ясоїдної рослини.

Вони зробили перерву й відкочувались, остережені інстинктом,

Але запізно! Гігант розпустивши вусики, обмотав їх тіла і підніс їх вгору!